

Statens forurensningstilsyn
Norwegian Pollution Control Authority

ExxonMobil Exploration and Production Norway AS
Postboks 60
4064 STAVANGER

Statens forurensningstilsyn
Postboks 8100 Dep, 0032 Oslo
Besøksadresse: Strømsveien 96

Telefon: 22 57 34 00
Telefaks: 22 67 67 06
E-post: postmottak@sft.no
Internett: www.sft.no

Dato: 31. mars 2009
Vår ref.: 2007/1301 405.15
Deres ref.:
Saksbehandler: Sissel Wiken Sandgrind, telefon: 22 57 36 14

Vedtak om godkjenning av rapport om kvotepliktige utslipp i 2008 og pålegg om oppfølging for ExxonMobil AS, Balder og Ringhorne

---

SFT kontrollerer og godkjenner den enkelte kvotepliktiges rapportering av CO₂-utslipp. SFT har gjennomgått den innsendte rapporten og finner å kunne legge innrapporterte utslippstall til grunn når kvoteplikten skal gjøres opp 30. april 2009. ExxonMobil AS, Balder og Ringhorne har i 2008 hatt et kvotepliktig utslipp på 163 047 tonn CO₂.

Balder og Ringhorne har hatt avvik fra tillatelsen og klimakvoteforskriften ved rapportering av kvotepliktige utslipp i 2008. ExxonMobil skal sende SFT nærmere informasjon innen fastsatte tidsfrister.

Vedtaket, herunder også fastsettelse av gebyrsats, kan påklages til Miljøverndepartementet.

---

1. Sakens bakgrunn

Statens forurensningstilsyn (SFT) viser til tillatelse til kvotepliktige utslipp av CO₂ av 2. april 2008, senere endret 15. januar 2009, utslippsrapport innlevert 27. februar 2009 og senere korrespondanse.

Kvotepliktige virksomheter skal rapportere sine utslipp av CO₂ innen 1. mars året etter at utslippene fant sted. Dette følger av lov 17. desember 2004 nr. 99 om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteloven) § 16 første ledd og tillatelse til kvotepliktige utslipp punkt 4. Nærmere regler om rapporteringen, herunder regler om hva som skal rapporteres og hvordan utslippene skal beregnes eller måles, er gitt i forskrift 23. desember 2004 nr. 1851 om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteforskriften) kapittel 2 med vedlegg.

SFT kontrollerer og godkjenner den enkelte kvotepliktiges rapportering av CO₂-utslipp, se klimakvoteloven § 17.

2. SFTs vurdering

Overholdelse av fristen for innlevering av utslippsrapport

ExxonMobil Exploration and Production Norway AS, Balder og Ringhorne (heretter kalt ExxonMobil) sendte inn utslippsrapport for virksomheter med kvotepliktige utslipp av CO₂ den 27. februar 2009, som er innen fristen.

ExxonMobil har samtidig med rapporteringen av kvotepliktige utslipp for 2008 søkt om flere endringer i tillatelsen til kvotepliktig utslipp av 2. april 2008, senere endret 15. januar 2009. Dette vil bli behandlet som en egen sak og er derfor ikke omtalt i dette brevet.

Vurdering av kvotepliktige CO₂-utslipp

Kvoteplikt

Kvoteplikten for ExxonMobil er knyttet til virksomhetens energianlegg og fakkelsystem. For en nærmere presisering av kvotepliktens omfang vises det til vedtak om tillatelse til kvotepliktige utslipp av 2. april 2008, senere endret 15. januar 2009.

Kilder til kvotepliktige utslipp

Virksomheten har i 2008 hatt kvotepliktige utslipp fra følgende kildestrømmer:

Kildestrømnr.	Kildestrøm	Utslippskilde
1	Brenngass	Balder
2	Brenngass	Gassfyrte kjeler
3	Fakkelgass	HP-fakkel Balder
4	Fakkelgass	LP-fakkel Balder
5	Diesel	Balder
6	Brenngass	Ringhorne
7	Fakkelgass	Ringhorne
8	Diesel	Ringhorne

ExxonMobil har ikke hatt kvotepliktige utslipp fra kildestrøm 2 (brenngass). ExxonMobil opplyser at gassfyrte kjeler, hvor kildestrøm 2 benyttes, er preserverte og ikke i bruk.

ExxonMobil har ikke rapportert om kvotepliktige utslipp som ikke er omfattet av tillatelsen.

Vurdering av aktivitetsdata

ExxonMobil har rapportert aktivitetsdata og usikkerhet i beregning av aktivitetsdata. De rapporterte dataene fremgår i tabellen nedenfor. Der fremgår også kravet til usikkerhet i beregning av aktivitetsdata som er stilt i tillatelsen.

Kildestrømnr	Kildestrøm	Aktivitetsdata	Usikkerhetskrav (%)	Rapportert usikkerhet (%)
1	Brenngass	5 901 788 Sm ³	± 1,5	± 0,90
3	Fakkelgass	6 625 457 Sm ³	± 7,5	± 2,43-4,28
4	Fakkelgass	6 933 448 Sm ³	± 7,5	± 2,34-4,21
5	Diesel	14 493 tonn	± 1,5	± 1,50
6	Brenngass	11 521 499 Sm ³	± 1,5	± 0,72
7	Fakkelgass	3 472 786 Sm ³	± 7,5	± 2,43-4,28
8	Diesel	483 tonn	± 1,5	± 1,50

Metode

Bestemmelsen av aktivitetsdata for kildestrøm 1, 3, 4, 6 og 7 er fremkommet iht. tillatelsen til kvotepliktige utslipp (program for beregning og måling av kvotepliktige utslipp, punkt 6). Måleutstyret for bestemmelse av mengden diesel (kildestrøm 5 og 8) er foreløpig ikke beskrevet i virksomhetens program for beregning og måling av kvotepliktige utslipp. ExxonMobil fastsetter mengden diesel som går til forbrenning ut fra volum diesel levert til innretningen minus volum diesel benyttet til andre formål. Det korrigeres for årlig lagerbeholdning ved å ta høyde for beholdningen ved årets slutt og begynnelse.

Usikkerhet

ExxonMobil har rapportert usikkerhet i bestemmelse av aktivitetsdata for kildestrøm 1 til 8. De rapporterte usikkerhetene ligger innenfor kravet til maksimal usikkerhet i aktivitetsdata, som er gitt i tillatelsen til kvotepliktige utslipp av 2. april 2008 (program for beregning og måling av kvotepliktige utslipp).

Kildestrøm 1 (brenngass Balder)

For bestemmelse av aktivitetsdata for brenngass (kildestrøm 1) benytter ExxonMobil måleblende. Usikkerhetsberegninger for bestemmelse av usikkerhet i aktivitetsdata er gjennomført av FMC Kongsberg Metering AS. Usikkerheten er rapportert til ± 0,90 %. Usikkerhetsanalysen som er vedlagt utslippsrapporten er datert 27. mars 2001. Usikkerhetsberegninger fra 2001 sier ikke alt om usikkerheten i aktivitetsdataene for 2008. Flere av inngangsdataene i 2008 kan være forskjellig fra inngangsdataene i 2001. Det er videre uklart for SFT om, og i hvilken, grad usikkerhetsberegningene også inkluderer usikkerhet knyttet til korrigering av tetthet (hvor ofte tettheten korrigeres) i måleblenden. SFT finner av disse grunner ikke usikkerhetsberegningene tilfredsstillende. Det er derfor vanskelig å ta stilling til om usikkerheten for bestemmelse av mengden brenngass ligger innenfor kravet gitt i tillatelsen til kvotepliktige utslipp av 2. april 2008. SFT pålegger ExxonMobil å gjennomføre en ny usikkerhetsanalyse. Usikkerhetsanalysen

skal gjennomføres av en uavhengig tredjepart. Usikkerhetsberegningene skal gjøres på 2008-data. Ny usikkerhetsanalyse skal sendes SFT innen 1. september 2009.

Kildestrøm 6 (brenngass Ringhorne)

For bestemmelse av aktivitetsdata for brenngass (kildestrøm 6) benytter ExxonMobil ultralydmåler. Usikkerhetsberegninger for bestemmelse av usikkerhet i aktivitetsdata er gjennomført av FMC Kongsberg Metering AS. Usikkerheten er rapportert til $\pm 0,72$ %. Usikkerhetsanalysen som er vedlagt utslippsrapporten er datert 25. juni 2003. En usikkerhetsberegning fra 2003 sier ikke alt om usikkerheten i aktivitetsdataene for 2008. Flere av inngangsdataene i 2008 kan være forskjellig fra inngangsdataene i 2003. SFT finner av disse grunner ikke usikkerhetsberegningene tilfredsstillende. Det er derfor vanskelig å ta stilling til om usikkerheten i aktivitetsdata for brenngass (kildestrøm 6) ligger innenfor kravet gitt i tillatelsen til kvotepliktige utslipp av 2. april 2008. ExxonMobil skal derfor sende SFT en ny usikkerhetsanalyse innen 1. juni 2009.

Kildestrøm 3 og 4 (HP- og LP-fakkalgass Balder)

For bestemmelse av aktivitetsdata for fakkalgass (kildestrøm 3 og 4) benytter ExxonMobil ultralydmålere. Usikkerhetsberegninger for bestemmelse av usikkerhet i aktivitetsdata er gjennomført av FMC Kongsberg Metering AS. Usikkerheten i kildestrøm 3 er oppgitt å ligge i området $\pm 2,43$ % til $\pm 4,28$ %, mens usikkerheten i kildestrøm 4 er oppgitt å ligge i området $\pm 2,34$ % til $\pm 4,21$ %. Usikkerhetsanalysen som er vedlagt utslippsrapporten er datert 27. mars 2001. Som tidligere påpekt sier ikke usikkerhetsberegninger fra 2001 alt om usikkerheten i aktivitetsdataene for 2008, og hvor flere av inngangsdataene i 2008 kan være forskjellig fra inngangsdataene i 2001. SFT finner av disse grunner ikke usikkerhetsberegningene tilfredsstillende. ExxonMobil skal derfor innen 1. juni 2009 sende SFT oppdaterte usikkerhetsberegninger for kildestrømmene 3 og 4 basert på 2008-data. Usikkerhetsberegningene skal reflektere driften av måleutstyret i 2008.

Kildestrøm 5 og 8 (diesel Balder og diesel Ringhorne)

ExxonMobils har i brev av 22. august 2008 vurdert usikkerheten i aktivitetsdata for diesel til å ligge innenfor kravet på $\pm 1,5$ %. Usikkerheten er ikke dokumentert. Manglende dokumentasjon av usikkerheten er avvik fra klimakvoteforskriftens § 2-5 d). ExxonMobil opplyser imidlertid at det vil bli gjennomført omfattende usikkerhetsvurderinger for aktivitetsdata for diesel i henhold til krav fra SFT innen 15. mai 2009. SFT aksepterer at ExxonMobil sender usikkerhetsanalysen til SFT innen 15. mai 2009. Usikkerhetsanalysen skal gjennomføres på 2008-data. Dersom usikkerhetsberegningene viser at usikkerheten i aktivitetsdata for diesel ligger over kravet gitt i tillatelsen til kvotepliktige utslipp, skal ExxonMobil innen samme frist 15. mai 2009, redegjøre for hvilke tiltak virksomheten har planer om å gjennomføre for å oppfylle kravet til usikkerhet i aktivitetsdata for kildestrøm 5 og 8.

Vurdering av faktorer

For kildestrømmene 3, 4, 5, 7 og 8 har ExxonMobil, i tråd med tillatelsen, benyttet standard utslippsfaktorer og standard oksidasjonsfaktorer ved beregningen av det kvotepliktige utslippet. Det er også benyttet standard oksidasjonsfaktor på kildestrøm 1 og 6 ved beregning av det kvotepliktige utslippet.

For kildestrøm 1 og 6 kreves det i tillatelsen at det benyttes bedriftsspesifikke utslippsfaktorer ved beregningen av det kvotepliktige utslippet. ExxonMobil har rapportert faktorer og usikkerhet i faktorene for disse kildestrømmene. De rapporterte dataene fremgår i tabellen nedenfor. Der fremgår også kravet til prøvetakings- og analysefrekvens for bestemmelse av utslippsfaktor for brenngass som er stilt i tillatelsen.

Kildestrøm nr.	Kildestrøm	Bedriftsspesifikk utslippsfaktor tonn CO ₂ /Sm ³	Prøvetakingsfrekvens Krav i tillatelsen	Rapportert prøvetakingsfrekvens	Rapportert usikkerhet
1	Brenngass	0,002989	Månedlig	Månedlig	± 0,4 %
6	Brenngass	0,002986	Månedlig	Månedlig	± 0,4 %

Prøvetaking og usikkerhet

Iht. tillatelsen til kvotepliktige utslipp av 2. april 2008, senere endret 15. januar 2009, skal det tas månedlige prøver og analyser av brenngassen (kildestrøm 1) ved bestemmelse av utslippsfaktoren. ExxonMobil opplyser at det i 2008 er tatt månedlige prøver av kildestrøm 1 og 6.

Brenngassen på Balder tas ut etter siste kompressjonstrinn og tilsvarer ifølge ExxonMobil gassen som eksporteres direkte fra Balder til Jotun. Samme gass leveres også i rørledning til Ringhorne, hvor den blant annet blir benyttet som brenngass. Brenngassen på Ringhorne (kildestrøm 6) har derfor lik sammensetning som brenngassen på Balder (kildestrøm 1).

I 2008 er sammensetningsanalyser av Balder-eksportgass, basert på online GC-analyser, benyttet for å beregne utslippsfaktor for kildestrøm 1 og kildestrøm 6. ExxonMobil opplyser at selskapet fra og med 2009 vil gå over til manuell prøvetaking og analyse av brenngass (kildestrøm 1 og 6) for bestemmelse av utslippsfaktor. Dette er omtalt nærmere i SFTs brev av 15. januar 2009.

ExxonMobil oppgir usikkerheten i utslippsfaktoren for kildestrøm 1 og 6 til ± 0,4 %. Kravet til maksimal usikkerhet i utslippsfaktor er ± 0,5 %, jf. klimakvoteforskriften vedlegg 3D. ExxonMobil opplyser at usikkerhetsberegningene som er gjennomført, tar hensyn til variasjonen i månedlige utslippsfaktorer, men ikke til måleusikkerheten (usikkerhet i prøvetaking, analysemetode osv). Videre opplyser ExxonMobil at selskapet vil engasjere en uavhengig tredjepart til å vurdere den totale usikkerheten i utslippsfaktor for kildestrøm 1 og 6. Resultatene fra denne vurderingen er forventet å foreligge innen 15. mai 2009. ExxonMobil skal oversende tredjepartsvurderingen til SFT så snart den foreligger og senest innen 1. september 2009, jf. SFTs brev av 15. januar 2009.

Da usikkerheten som er beregnet ikke tar hensyn til flere relevante usikkerhetslementer som prøvetaking, analyse mv, er det derfor nærliggende å forvente at usikkerheten vil øke etter en grundigere gjennomgang av usikkerheten. Dersom de nye usikkerhetsberegningene tilsier at kravet i klimakvoteforskriften overskrides, skal ExxonMobil redegjøre for hvilke tiltak som vil bli iverksatt for å redusere usikkerheten i

utslippsfaktor for brenngass. En slik redegjørelse skal oversendes SFT innen 1. september 2009.

Beregning av utslippet

ExxonMobil har bestemt en utslippsfaktor pr. måned i 2008 for kildestrøm 1 og 6. Ved beregning av utslippet er den månedlige utslippsfaktoren kombinert med aktivitetsdata benyttet den aktuelle måneden. Dette er i tråd med virksomhetens program for beregning og måling av kvotepliktig utslipp. Ved hjelp av de månedlige utslippsfaktorene har ExxonMobil beregnet en årlig vektet utslippsfaktor som følger:

$$\text{Årlig vektet utslippsfaktor (tonn/ Sm}^3\text{)} = \frac{\text{Sum kvotepliktig utslipp (tonn)}}{\text{Sum aktivitetsdata (Sm}^3\text{)}}$$

Utslippsfaktoren er rapportert med benevnelsen tonn/ Sm³, som er i tråd med tillatelsen.

Kvotepliktig utslipp

ExxonMobil AS, Balder og Ringhorne har i 2008 hatt avvik fra tillatelsen til kvotepliktig utslipp og klimakvoteforskriften. I tillegg har ExxonMobil ikke redegjort tilstrekkelig for alle punkter i klimakvoteforskriften § 2-5. SFT finner likevel å kunne legge ExxonMobils rapporterte data til grunn ved beregning av bedriftens kvotepliktige klimagassutslipp.

Dette gir følgende kvotepliktige utslipp i 2008:

Kildestrømnr.	Kildestrøm	Aktivitetsdata	Utslippsfaktor	Kvotepliktig utslipp tonn
1	Brenngass	5 901 788 Sm ³	0,002989 tonn/Sm ³	17 639,55
3	Fakkelgass	6 625 457 Sm ³	0,003730 tonn/Sm ³	24 712,95
4	Fakkelgass	6 933 448 Sm ³	0,003730 tonn/Sm ³	25 861,76
5	Diesel	14 493 tonn	3,17 tonn/tonn	45 942,83
6	Brenngass	11 521 499 Sm ³	0,002986 tonn/Sm ³	34 405,24
7	Fakkelgass	3 472 786 Sm ³	0,003730 tonn/Sm ³	12 953,49
8	Diesel	483 tonn	3,17 tonn/tonn	1 530,81
Totale kvotepliktige utslipp i 2008				163 047

I utregningene er det benyttet flere siffer enn det som er oppgitt i tabellen over. Dette er årsaken til at enkelte av utregningene i tabellen ikke stemmer.

3. Vedtak om godkjenning av kvotepliktige utslipp

SFT har gjennomgått den innsendte rapporten og finner å kunne legge innrapporterte utslippstall til grunn når kvoteplikten skal gjøres opp 30. april 2009. Virksomheten har

hatt et kvotepliktig utslipp på 163 047 tonn CO₂ i 2008. Vedtaket om godkjenning av rapport om kvotepliktige utslipp er hjemlet i klimakvoteloven § 17 første ledd.

ExxonMobil skal sende SFT nærmere informasjon innen fastsatte tidsfrister. Pålegg om gjennomføring av usikkerhetsberegninger ved hjelp av tredjepart og nye redegjørelser er hjemlet i forurensningsloven § 51.

4. Oppgjør av kvoteplikten

Innen 30. april 2009 må alle kvotepliktige virksomheter overføre det antall kvoter som svarer til virksomhetens verifiserte, kvotepliktige utslipp i 2008 til Statens oppgjørskonto i kvoteregisteret, jf. § 13 i klimakvoteloven. For ExxonMobil innebærer dette at 163 047 kvoter skal overføres fra virksomhetens driftskonto i kvoteregisteret til Statens oppgjørskonto. SFT har registrert virksomhetens verifiserte, kvotepliktige utslippstall i kvoteregisteret. Se punkt 4.5.3 i kvoteregisterets brukermanual for mer informasjon. Brukermanualen kan lastes ned fra kvoteregisterets nettsted: www.kvoteregister.no.

5. Gebyr

SFTs behandling og godkjenning av utslippsrapporten er omfattet av en gebyrordning, jf. § 5-5 i klimakvoteforskriften. Basert på SFTs ressursbruk i forbindelse med behandling og godkjenning av rapporten er det fastsatt en gebyrsats etter høy gebyrklasse. Virksomheten skal derfor betale et gebyr på kr. 30 000,-.

Faktura vil bli ettersendt.

6. Klage

Vedtaket, herunder også fastsettelse av gebyrsats, kan påklages til Miljøverndepartementet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til SFT.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at godkjenningen av den kvotepliktige utslippsrapporten ikke skal legges til grunn ved oppgjør av kvoteplikten 30. april 2009.

Opplysninger om saksbehandlingsregler og andre regler av betydning for saken vil SFT kunne gi på forespørsel.

7. Oppsummering

SFT godkjenner ExxonMobils rapport om kvotepliktige utslipp i 2008. Vedtaket er hjemlet i klimakvoteloven § 17 første ledd.

ExxonMobil har hatt følgende avvik fra tillatelsen og klimakvoteforskriften ved rapporteringen av kvotepliktige utslipp for 2008:

- Det er ikke gjennomført usikkerhetsanalyser som dokumenterer og vurderer usikkerheten i aktivitetsdata for kildestrøm 5 og 8 (diesel på Balder og diesel på Ringhorne). Dette er avvik fra klimakvoteforskriftens § 2-5 bokstav d.

SFT fastsetter følgende tidsfrister for følgende redegjørelser:

Innen 15.mai 2009:

- ExxonMobil skal oversende SFT en usikkerhetsanalyse som dokumenterer og vurderer usikkerheten i aktivitetsdata for kildestrøm 5 og 8 (diesel på Balder og diesel på Ringhorne), jf. SFTs brev av 15. januar 2009. Dersom usikkerhetsberegningene viser at usikkerheten i aktivitetsdata for kildestrøm 5 og 8 ligger over kravet gitt i tillatelsen til kvotepliktig utslipp av 2. april 2008, skal ExxonMobil redegjøre for hvilke tiltak de har planer om å gjennomføre for å oppnå kravet til usikkerhet.

Innen 1.juni 2009:

- ExxonMobil skal gjennomføre nye beregninger av usikkerhet i aktivitetsdata for kildestrøm 3 og 4 (HP- og LP-fakkalgass Balder). Usikkerhetsberegningene skal gjennomføres på 2008-data.
- ExxonMobil skal gjennomføre nye beregninger av usikkerhet i aktivitetsdata for kildestrøm 6 (brenngass Ringhorne). Usikkerhetsberegningene skal gjennomføres på 2008-data.

Innen 1.september 2009:

- ExxonMobil skal gjennomføre nye beregninger av usikkerhet i aktivitetsdata for brenngass (kildestrøm 1 Balder). Beregningene skal gjennomføres av en uavhengig tredjepart. Usikkerhetsberegningene skal gjennomføres på 2008-data.
- ExxonMobil skal oversende tredjepartsvurderingene av usikkerhet i utslippsfaktor for brenngass (kildestrøm 1 og 6) så snart disse foreligger og senest innen 1. september 2009. Usikkerhetsberegningene skal gjennomføres på 2008-data, jf. SFTs brev av 15. januar 2009. Dersom de nye beregningene av usikkerhet i utslippsfaktoren for kildestrøm 1 og 6 tilsier at kravet i klimakvoteforskriften overskrides, skal ExxonMobil redegjøre for hvilke tiltak de vil iverksette for å redusere usikkerheten. Redegjørelsen skal sendes SFT.

SFT viser for øvrig til tidsfrister gitt i brev fra SFT av 15. januar 2009.

ExxonMobil ilegges et gebyr på kr 30 000,- for SFTs behandling av utslippsrapporten.

Vedtaket, herunder også fastsettelse av gebyrsats, kan påklages til Miljøverndepartementet.

Med hilsen

Erling Espolin Johnson
prosjektleder

Sissel Wiken Sandgrind
senioringeniør

Kopi:
Oljedirektoratet, Postboks 600, 4003 Stavanger
Petroleumstilsynet, Postboks 599, 4003 Stavanger